26/10/2021

Σαν σήμερα 109 χρόνια πριν: Η Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

«Βιέννη. Σάββατο πρωία. -Ταύτην την στιγμήν αναγγέλεται ότι η Θεσσαλονίκη παραδοθείσα κατελήφθη υπό του Ελληνικού στρατού»

Εφημερίδα Εμπρός, 27.10.1912

Στις 26 Οκτωβρίου 1912 λαμβάνει χώρα η επίσημη τελετή παράδοσης της Θεσσαλονίκης από τον Χασάν Ταχσίν Πασά στους πληρεξούσιους του διαδόχου Κωνσταντίνου, Ιωάννη Μεταξά και Βίκτωρα Δούσμανη. Το τηλεγράφημα που δημοσιεύτηκε στην **Εφημερίδα Εμπρός,** στην Αθήνα αποτελεί την πρώτη αναγγελία της οριστικής κατάληψης της Θεσσαλονίκης, η οποία όμως αντιμετωπίστηκε με δυσπιστία λόγω έλλειψης άμεσων πληροφοριών εκ του

στρατοπέδου. Η πραγματικότητα φάνταζε διαφορετική, καθώς η λογοκρισία στον Τύπο το προηγούμενο διάστημα είχε πλάσει τη βεβαιότητα της οθωμανικής υπεροχής. Ωστόσο, τα ιστορικά γεγονότα των προηγούμενων ημερών συνέβαλαν στην καλλιέργεια έντονου κλίματος εθνικής και θρησκευτικής ανάτασης, όπως μνημονεύει η Αγγελική Μεταλληνού-Τσιώμου στις ιστορικές σημειώσεις της για τα 50 χρόνια απελευθέρωσης:

«[...] αι ευχάρισταi ειδήσεις ήρχοντο η μία κατόπιν της άλλης μετά πάσης της δυνατής επιφυλακτικότητος και εχεμυθίας [...]. Αμέσως τότε, όλα τα κιβώτια των οικιών μας ανεστατώθησαν δια την κατασκευήν των προκαταρκτικών Ελληνικών σημαιών, καθ' όλην την νύκτα της παραμονής του Αγίου Δημητρίου [...]».

Ήδη στις 20 Οκτωβρίου είχε ολοκληρωθεί η κατάληψη των Γιαννιτσών, κρίνοντας έτσι οριστικά υπέρ των Ελλήνων την έκβαση των επιχειρήσεων στην κεντρική Μακεδονία και επιτρέποντας την πορεία του ελληνικού στρατού προς τη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, ο κίνδυνος της προέλασης των Βουλγάρων ενέτεινε την αγωνία του ελληνικού λαού. Στις 24 Οκτωβρίου ο Κορομηλάς τηλεγράφησε στον Διάδοχο τα νέα της κατάληψης των Σερρών από τους Βούλγαρους και της πορείας τους προς τη Θεσσαλονίκη. Η πόλη απειλούνταν πλέον από δύση, βορρά και από ανατολή. Υπό το πρίσμα των ραγδαίων αυτών εξελίξεων, υπογράφηκε το βράδυ της 26ης Οκτωβρίου το πρωτόκολλο παράδοσης της πόλης, **ημέρα τιμής του προστάτη και πολιούχου, Αγίου Δημητρίου.**

Από την έκδοση: Η απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης 1912-1913. Εικονογραφημένη Εξιστόρηση. University Studio Press, 2011.